

РЕШЕНИЕ

№ 511

гр. София, 7 февруари 2014 г.

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД на Република България, Наказателна колегия, II н.о., в съдебно заседание на осемнадесети ноември две хиляди и тринадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Лидия Стоянова

ЧЛЕНОВЕ: Лиляна Методиева

Биляна Чочева

при секретар Надя Цекова
и в присъствието на прокурора Димитър Генчев
изслуша докладваното от съдията Лиляна Методиева
н.дело № 1719/2013 год.

Производството по чл. 346 т.1 от НПК е образувано по касационна жалба на подсъдимия Х. В. В., подадена в срок чрез защитника му адв. Т. Л. против въззивно решение № 210 от 26.06.2013 год. постановено по ВНОХ дело № 360/2013 год. по описа на Софийски апелативен съд.

В жалбата бланкетно се поддържат всички касационни основания по чл- 348 ал.1т.1-3 от НПК и се иска въззивното решение да бъде отменено и да бъде оправдан или да бъде изменено, като наказанието лишаване от свобода бъде намалено по размер и бъде отложено изтърпяването му, без да се излага нито едно конкретно съображение.

В допълнението към нея, направено по реда на чл. 351 ал.3 от НПК, се излагат доводи, че е нарушено правото му на защита, като е поставен в невъзможност да разбере за какво точно е осъден за да организира защитата си; че е осъден по обвинението без да е доказано участието му в осъществяването на деянието и че наказанието му е

явно несправедливо предвид нееднаквото му третиране със съизвършителя в престъплението.

В съдебно заседание поддържа жалбата по изложените в допълнението към нея съображения.

Представителят на Върховната касационна прокуратура изразява становище, че жалбата е основателна, защото е допуснато противоречие между диспозитив и мотиви по отношение стойността на предмета на престъплението и само в тази част следва да бъде уважена.

Върховният касационен съд, второ наказателно отделение, като взе предвид доводите на страните и в пределите по чл. 347 от НПК изцяло провери правилността на обжалваното въззивно решение, за да се произнесе констатира следното:

С присъда № 344 от 21.11.2012 год. постановена по НОХ дело № 2834/2011 год. Софийският градски съд е признал подсъдимия Х. В. В. за виновен в това, че за времето 11 - 30.11.2009 год. в гр. София в кафене до хотел "П.", с цел да набави за себе си и за Д.Д. имотна облага принудил Н. Ст. Н. чрез заплашването му за разгласяване на позорящи го обстоятелства по повод дейността му като заместник председател на Постоянна комисия за защита на населението при бедствия и аварии към МС и началник на политическия кабинет на Министъра на извънредните ситуации и като председател на ДА"Гражданска защита", а именно получаване на парични суми от дружества на лица от ромски произход, изпълнявали обществени поръчки по отпускани средства на общини, пострадали от бедствия и аварии, да извърши противно на волята му разпореждане със сумата 165 000евро, която Н. предал на части на Х. В. и Д.Д., като деянието е извършено от две лица - Хр. В. и Д. Д. и от същото са причинени значителни имуществени вреди, поради което и на основание чл. 214 ал.2 т.2 и т.1 във вр. с ал.1, във вр. с чл. 213а ал.3 т.2 и ал.2 т.4, във вр. с чл. 54 от НК го е осъдил на шест години лишаване от свобода, което да бъде изтърпяно в затвор при първоначален строг режим, глоба в размер на 5 000лв и конфискация на $\frac{1}{4}$ от имуществото му, а го е оправдал по обвинението принудата да е осъществена и чрез залашване, че ако сумата не бъде дадена "има деца и внуци", като и за това деянието да е извършено в съучастие с подсъдимия Ц. К.

С присъдата съдът е признал за виновен и осъдил по предявеното му обвинение и подсъдимия Д. Ст. Д., а е признал за невинен и оправдал по предявеното обвинение подсъдимия Ц. Ц. К.

На основание чл. 45 от ЗЗД съдът е осъдил подсъдимите Х. В. В. и Д. С. Д. да заплатят солидарно на Н. С. Н. сумата 312 932.80лв. - левова равностойност на 160 000 евро, представляваща обезщетение за причинени имуществени вреди от престъплението, като гражданския

иск за разликата до пълния му размер и изцяло спрямо подсъдимия Ц. Ц. К. е отхвърлил.

С въззивно решение № 212 от 26.06.2013 год. постановено по ВНОХ дело № 360/2013 год. Софийският апелативен съд е потвърдил протестираната и обжалвана присъда на първоинстанционния съд.

В жалбата се претендира допуснато нарушение на процесуалните правила, което във всички случаи е от категорията съществени процесуални нарушения, които имат за последица отмяна на постановения съдебен акт и връщане на делото за ново разглеждане, поради което настоящият състав прие, че първо следва да разгледа релевираните оплаквания, които са касационното основание по чл. 348 ал.1 т.2 от НПК. В този смисъл са изложените съображения, че първоинстанционният съд съществено е ограничил правото му на защита, като го е поставил в невъзможност да разбере за какво престъпление точно е осъден за да може да организира защитата си по реда на въззивното обжалване, защото в диспозитива на присъдата е посочил противоречиви суми като размер на изнудването; осъдил го е при пълна липса на доказателства за съставомерните признаци от състава на престъплението и конкретното му участие в общата престъпна дейност; ограничил е правото му да иска събиране на доказателства, като не е уважил нито едно от доказателствените му искания в подкрепа на становището му в процеса, а въззивната инстанция не е констатирала и отстранила нарушенията по единствено възможния начин, а именно чрез отмяна на присъдата и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав. С тях по същество се релевира неизпълнение задълженията на съда по чл. 13, чл. 14, чл. 107 и чл. 339 ал.2 от НПК. Такива нарушения, довели до опорочаване на вътрешното съдийско убеждение и до ограничаване процесуалните права на подсъдимия с незаконосъобразното потвърждаване на осъдителната присъда, по делото не са допуснати.

Оплакването за ограничаване на процесуалното му право да узнае от присъдата в извършването на какво престъпление се осъжда за да организира защитата си по реда на въззивното обжалване е релевирано пред въззивната инстанция, която подробно го е обсъдила и на стр. 15 от мотивире на въззивното решение е изложила подробни съображения, поради които го е отхвърлила като неоснователно. Изводът, че първоинстанционният съд е дал ясен и еднозначен отговор на въпроса какъв е размера на имотната вреда за пострадалия в резултат на изнудването му, почива на точен анализ на всички данни по делото и на отразеното в съдебния акт. Не е налице претендираното противоречие между диспозитив и мотиви както и вътрешно противоречие в диспозитива по въпроса за размера на причинената от престъплението щета, което във всички случаи е съществено по

смисъла на чл. 348 ал.3 от НПК и е самостоятелно основание за отмяна на постановения съдебен акт. Въззивният състав е анализирал съобразно действителното му съдържание отразеното в двете части на присъдата и точно е приел, че в мотивите са посочени трите разпореждания с парични средства от пострадалия, съответно 150 000евро, 10 000 евро и 5000евро, а същата сума като общ размер е изписана и в диспозитива на присъдата. Този начин на изготвяне на съдебния акт не дава основание за извод, че съдът е изразил неясна воля по един от съществения елементи от състава на престъплението, а именно размера на причинената имотна вреда. Погрешното изписване в диспозитива на присъдата на едната от трите сума в лева вместо в евро, така както е предявено обвинението, по което се е защитавал, което и не е било необходимо, след като съдът еднозначно е изложил решението си по въпросите по чл. 301 от НПК, като е посочил, че общата сума възлиза на 165 000евро, не води до противоречиво формулирана воля, като да може да бъде отстранена само при ново разглеждане на делото. В нито един момент от развитието на процеса няма инкриминирана сума в лева и точно е прието, че погрешното изписване на едната сума в лева, представлява техническа грешка, с която законът не свързва претендираните последици. Доколкото би могла да породи съмнение при изпълнението на присъдата, законодателят е предвидил специален ред за изясняването му.

Друга част от съображенията на жалбоподателя касаят обосноваването на съдебния акт, която е изключена от обхвата на касационната проверка. В този смисъл са изложените съображения, че е признат за виновен и осъден за деяние, което не е доказано. Касационният състав не може да промени вътрешното убеждение на решаващия съд относно достатъчността на доказателствените материали, от които са направени фактическите и правни изводи. Обхватът на проверката му се състои до спазването на правилата за събиране, оценка и проверка на доказателствата, а именно дали даден доказателствен източник е събран по надлежния процесуален ред, дали е оценен съобразно действителното му съдържание без извращаване на съдържащата се в него информация, дали противоречието му с друг доказателствен източник е констатирано и по реда на чл. 303 ал.3 изр.2 от НПК е мотивирано решението кои противоречиви доказателствени материали съдът кредитира и дали от него са направени верни фактически изводи. Нарушението на тези правила ограничава правото на подсъдимия да бъде признат за виновен и осъден само ако обвинението е доказано по несъмнен и категоричен начин, в съответствие с изискването по чл. 303 от НПК. По делото въззивната инстанция мотивирано е приела, че такова нарушение не е допуснато.

Производството пред Софийския апелативен съд е образувано по протест на прокурора, касаещ оправдателната част на присъдата и размера на наказанието на подсъдимия В. и по въззивни жалби на двамата осъдени подсъдими. Проведено е при спазване на процесуалните правила, без да са допуснати каквито и да било нарушения, а още по-малко съществени нарушения от категорията на посочените в чл. 348 ал.3 т.1 от НПК, довели до ограничаване на процесуалните права на подсъдимите, в това число и на касационния жалбоподател В. Въззивният състав му е осигурил справедлив процес, като в съответствие с правомощията си по чл. 313 и чл. 314 от НПК изцяло е проверил правилността на невлязлата в сила присъда. От страните не е поискано допълнително попълване на делото с доказателства, а съдът служебно не е констатирал неизяснени обстоятелства от значение за правилното му решаване, поради което е извършил въззивната проверка въз основа на събраните в първата инстанция доказателства. При нея е констатирал, че в условията на непосредственост и като е създал равни условия за състезателност на страните в процеса, първоинстанционният съд е събрал относимите доказателствени източници за изясняване на обстоятелствата, включени в предмета на доказване по чл. 102 от НПК относно извършеното деяние и конкретните действия извършени от съучастниците. След като ги е оценил самостоятелно и в тяхната взаимна връзка и не е констатирал логически грешки или извращаване на съдържащите се в тях фактически данни не е имал основание да направи различни фактически и правни изводи. В мотивите на въззивното решение, изготвени по реда на чл. 339 ал.2 от НПК, подробно е отговорил на оплакванията му и е посочил основанията, поради които не възприема изложените в тяхна подкрепа доводи.

По делото не се поддържат конкретни доводи за допуснати логически грешки или превратна оценка на доказателствата, въз основа на които са направени фактическите констатации, че на 11.11.2009 год. подсъдимият и св. Р., возени от шофьора на първия, посетили селото, където живеел св. Н., срещнали се в къщата му, където подсъдимият В. му съобщил, че срещу него има много компрометиращи материали, които ще бъдат внесени в мешерето ако не бъде заплатена определена сума, че на следващия ден св. Н. се срещнал с под. Д., към тях се присъединил и под. В., че била проведена среща с оправдания подсъдим Ц.К., при която последният продължил да го уверява, че има папка с компромати, че същия ден повторно св. Н. се срещнал с подсъдимите Д. и В., на която последният му съобщил, че трябва да предостави 500 000евро, като в противен случай ще отиде в затвора, че същият ден подсъдимият В. проявил настойчивост като се обадил на Н. за да му съобщи, че сумата е намалена на 250 000лв и да му посочи

начина по който да бъде предадена, че поведението на подсъдимия силно разтревожило свидетеля, който бил категоричен, че под никаква форма няма да позволи репутацията му да пострада, че това му състояние се предало и на близките му, които разтревожени започнали да събират средства, че на 13.11.2009 год. сутринта сумата 10 000 евро била предадена на под. В., а след обяд на същия ден на подсъдимите Д. и В. била предадена и сумата 150 000лв, че в следващите дни двамата подсъдими проявили настойчивост и агресивност да им бъдат предадени още пари като телефонните обаждания се насочили към свидетеля и близките му, че поведението му наложило свидетелят да сигнализира полицейските органи с помощта на които на 30.11.2009 год. подсъдимият В. бил задържан с поредната предадена от свидетеля сума в размер на 5000 евро. Те са приети за установени от съвкупния анализ на всички събрани по надлежния процесуален ред доказателствени материали и при съблюдаване задълженията на решаващите съдилища по чл. 303 ал.3 изр.2 от НПК. Аргументиран е изводът, че показанията на св. Н. са депозираны с достатъчни категоричност и пълнота, при отсъствие на обстоятелства, които биха го мотивирали да припише на подсъдимия В. престъпление, което не е извършил, поради което са надежден източник на преки доказателства относно значимите за решаването на делото фактически обстоятелства. Показанията на пострадалия не са изолирани, защото са подкрепени от показанията на св. Т. Н., Ст. Н., С. В. и К. В. Независимо от емоционалната им натовареност като близки роднини на св. Н. техните показания точно са преценени като достоверни и установяващи в пълна степен цялостното развитие на деянието. Освен това, което им е съобщил пострадалия те имат и непосредствени впечатления от поведението му, а една част от тях са и непосредствени свидетели на отправените заплахи, включително и чрез телефона на св. С. Н. и на предаването на сумите. В подкрепа на съобщеното от пострадалия са и показанията на св.Р., на св.М., на св.П. които са напълно незаинтересовани от изхода на процеса и добросъвестно установяват фактите, които лично са възприели. В подкрепа на съобщеното от свидетелите са и веществените доказателствени средства, изготвени след прилагане на специални разузнавателни средства. От жалбоподателя не се оспорва законосъобразността на използването им като способи за доказване, а от съдържанието на проведените разговори се установяват исканите и получени от свидетеля суми, включително и при задържането на под. В.

Начинът на развитие на процеса не подкрепя наведения довод за съществено ограничаване правото му на защита с неоснователния отказ да бъде уважено нито едно от доказателствените му искания, относими към предмета на доказване. Съдебното следствие в

първоинстанционния съд е продължило в един значителен период от време, като събирането и проверката на доказателствата е станало и неговото активно участие. Не е бил ограничен в правото си да участва при разпита на свидетелите, като им поставя относими към предмета на доказване въпроси, както и да иска събирането на необходими доказателства. В наказателния процес подлежат на доказване фактите и обстоятелствата, посочени в обвинителния акт в подкрепа на обвинителната теза, като в тези граници подсъдимият осъществява правото си на защита. На подсъдимите е предявено обвинение за това, че в инкриминирания период от време с цел да набавят за себе си имотна облага чрез заплашване за разгласяване на позорящи го обстоятелства принудили Н. Н. да извърши противно на волята му разпореждане със сумата 165 000 евро. В рамките на това обвинение съдът е бил длъжен и е събрал доказателствата, подкрепящи обвинителната и защитната тези на страните. Извън предмета на доказване е наличието на такъв род отношения между свидетеля и представители на ромската общност, които да дават повод за изготвяне на компромати и отказът за събирането на доказателства за изясняване служебното му положение, възможността му да влияе върху възлагането на обществените поръчки, лицата които са ги изпълнявали и за кои поръчки е бил изнудван, не е довел до ограничаване процесуалните права на подсъдимия, в какъвто смисъл са доводите в допълнението към касационната жалба.

Оплакването за постановяване на въззивното решение при наличието на касационното основание по чл. 348 ал.1 т.1 от НПК се мотивира със съображения, на които беше отговорено във връзка с приложението на материалния закон.

При установената фактическа обстановка материалният закон е приложен точно, като е прието, че подсъдимият е осъществил състава на престъплението, в което е обвинен. Двете решаващи съдебни инстанции подробно са аргументирали извода си, че е осъществен състава на престъплението изнудване при приетата квалификация както от обективна, така и от субективна страна. За да набави за себе си и за подс. Д. имотна облага подсъдимият е извършил вменените му действия, с които е упражнил психическо въздействие върху свидетеля, като го принудил да извърши нещо противно на волята си, на три пъти да им предаде общо сумата 165 000 евро. Деянието е извършено от две лица и от него са причинени значителни имуществени вреди. Налице са и субективните елементи от състава на това престъпление пряк умисъл и користна цел.

Оплакването за постановяване на въззивното решение при наличието на касационното основание по чл. 348 ал.1 т.3 от НПК не се мотивира с конкретни съображения. В жалбата се прави искане да бъде

намалено по размер и да бъде отложено изтърпяването му, а в допълнението към нея се поддържа довод, който не подлежи на преценка при решаване на въпросите по чл. 348 ал.5 т.1 и 2 НПК. Наказателната отговорност е лична, като при отмерване размера на наказанието се преценява относителната тежест на обстоятелствата по чл. 54 от НК, касателно конкретния подсъдим. Наложено различно по размер и начин на изтърпяване наказание на съучастника му само по себе си не е основание да се приеме, че е третиран по различен начин и не може да има за последица смекчаване на наказателното му положение, в какъвто смисъл е искането му.

Въззивният състав е отговорил на наведените противоположни доводи от обвинението и защитата за допуснато нарушение на закона при индивидуализацията на наказанието и е изложил убедителни съображения, поради които е приел, че е отмерено точно и липсват основания за увеличаването или намаляването му. По делото още първоинстанционният съд е направил точна преценка на степента на обществената опасност на деянието и на личността на дееца, на изцяло користните му подбуди, на проявената престъпна упоритост и мотивирано е приел че наказанието от шест години лишаване от свобода не е явно несправедливо завишено и е достатъчно за постигане целите по чл. 36 от НК, а въззивната инстанция не е имала основание да коригира изводите му. Липсват основания както за намаляването на наказанието по размер така и за индивидуализирането му под предвидения за престъплението минимум при условията на чл. 55 ал.1 т.1 от НК. Сам жалбоподателят не сочи наличието на кои обстоятелства имащи характер на изключителни или многобройни по смисъла на чл. 55 ал.1 т.1 от НК и правещи несъразмерно тежко минималното наказание от пет години лишаване от свобода, не е отчетено, за да бъде намалено до размера позволяващ отлагането на изтърпяването му. Размерът на наказанието прави неприложима разпоредбата на чл. 66 ал.1 от НК, поради което и довода за допуснато нарушение по чл. 348 ал.5 т.2 от НПК е неоснователен.

Не е допуснато нарушение и в гражданско осъдителната част на въззивното решение. Гражданският иск е доказан по основание и размер и с уважаването му не е допуснато нарушение, имащо за последица отхвърлянето му, в какъвто смисъл е искането на жалбоподателя.

По изложените съображения настоящият състав при второ наказателно отделение на Върховния касационен съд приема, че при постановяване на въззивното решение на Софийски апелативен съд не са допуснати поддържаните от жалбоподателя нарушения и следва да бъде оставено в сила, поради което и на основание чл. 354 ал.1 т.1 от НПК

Р Е Ш И:

Оставя в сила въззивно решение № 212 от 26.06.2013 год. постановено по ВНОХ дело № 360/2013 год. по описа на Софийски апелативен съд, с което е потвърдена присъда № 344 от 21.11.2012 год. по НОХ дело № 2834/2011 год. на Софийски градски съд.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: